

DATOS IDENTIFICATIVOS

O Menor como Víctima de Feitos Delitivos

Materia	O Menor como Víctima de Feitos Delitivos			
Código	V08M042V01105			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflito Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	5	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Mosquera, Marta			
Profesorado	García Mosquera, Marta			
Correo-e	mmosquera@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
C1	Capacidade de comprender sistemáticamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
C2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
C3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar
C4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
C6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o su aproveitamiento efectivo
C7	Capacidade de facer unha análise crítica e debatir en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo
C8	Capacidade de incentivar e impulsar en contextos académicos e profesionais a investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social
D1	Capacidade de síntese e análise
D2	Capacidade de aprender de forma autónoma
D3	Capacidade de gestión da información
D4	Capacidade de organizar e planificar
D5	Capacidade de resolver problemas de forma efectiva
D6	Capacidade de argumentar y rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
D7	Capacidade de investigar de forma colaborativa
D8	Preocupación pola calidade
D9	Comportarse de forma ética e con responsabilidade social coma cidadán e coma investigador
D10	Comunicarse de xeito efectivo no ámbito académico e investigador
D11	Traballar dende unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer a protección penal dispensada aos menores de idade na regulación vixente. Ser capaz de identificar as situacións nas que un menor de idade pode ser vítima de delitos e de aportar solucións xurídicas tendo en conta a realidade social.	C1
	C2
	C3
	C4
	C6
	C7
	C8
	D1
	D2
	D3
	D4
D5	
D6	
D7	
D8	
D9	
D10	
D11	

Contidos

Tema	
1. Delitos contra os dereitos e deberes familiares	1.1. Quebrantamento dos deberes de custodia e inducción de menores ao abandono de domicilio 1.2. Sustracción de menores 1.3. Abandono de familia, menores ou incapaces
2. Delitos contra a integridade física e psíquica do menor. Especial referencia ao maltrato infantil	2.1. Malos tratos físicos e psíquicos: o delito de lesións. Tipos básicos e agravados. Especial referencia ao consentimento do menor 2.2. Violencia habitual no ámbito familiar 2.3. Acoso escolar
3. Tutela penal do menor e incapaz na esfera sexual	3.1. Agresións e abusos sexuais 3.2. Prostitución e corrupción de menores. Pornografía infantil

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	109	109
Sesión maxistral	16	0	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	<p>Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O/a alumno/a debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.</p> <p>Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.</p> <p>Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O/a alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.</p> <p>O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.</p> <p>Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.</p> <p>Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.</p>

Sesión maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a estudante. Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.
------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Dispoñibilidade do profesorado en horario de titorías debidamente publicado no centro.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Dispoñibilidade do profesorado en horario de titorías debidamente publicado no centro.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	<p>Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O/a alumno/a debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.</p> <p>Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.</p> <p>Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O/a alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.</p> <p>O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.</p> <p>Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.</p> <p>Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.</p>	60	C1 D1 C2 D2 C3 D3 C4 D4 C6 D5 C7 D6 C8 D7 D8 D9 D10 D11
Sesión maxistral	<p>Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a estudante.</p> <p>Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.</p> <p>Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.</p>	40	C1 D1 C2 D2 C3 D3 C4 D4 C6 D5 C7 D6 C8 D7 D8 D9 D10 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade (xaneiro)

1º Para que o/a alumno/a sexa avaliado deberá asistir como mínimo ao 60% das clases. O/a alumno/a que puntualmente e por motivos xustificadas non poida completar a asistencia ao 60% das clases, deberá poñerse en contacto coa coordinadora da materia, quen avaliará se a puntual falta de asistencia pode ser suplida polos métodos de avaliación que se lle indiquen.

2º Pola asistencia á clase o/a alumno/a poderá obter ata un 40% da cualificación final.

3º O 60% restante da cualificación final resultará da avaliación das actividades establecidas na Guía docente da materia.

Segunda oportunidade (xullo)

O/A alumno/a deberá presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Vives Antón, T./Orts Berenguer, E./Carbonell Mateu, J.L./González Cussac, J.L./Martínez-Buján Pérez, **Derecho Penal. Parte Especial**, Tirant lo Blanch, Valencia,

Tamarit Sumalla, Josep María, **La protección penal del menor frente al abuso y la explotación sexual**, Aranzadi, Navarra,

Silva Sánchez, Jesús-María (Dir.), **Lecciones de Derecho Penal. Parte Especial**, Atelier, Barcelona,

Quintero Olivares, Gonzalo (Dir.)/Morales Prats, Fermín (Coord.), **Comentarios al Código Penal Español. Tomo I**, Aranzadi, Cizur Menor (Navarra),

Queralt Jiménez, Joan, **Derecho Penal Español. Parte Especial**, Atelier, Barcelona,

Muñoz Conde, Francisco, **Derecho Penal. Parte Especial**, Tirant lo Blanch, Valencia,

Mayordomo Rodrigo, Virginia, **Aspectos criminológicos, victimológicos y jurídicos de los malos tratos en el ámbito familiar**, Universidad del País Vasco, Servicio editorial,

Lloria García, Paz (Dir.), **Secuestro de menores en el ámbito familiar: un estudio interdisciplinar**, Iustel, Madrid,

Luzón Peña, Diego Manuel (Dir.), **Enciclopedia Penal Básica**, Comares, Granada,

Laurenzo Copello, Patricia, **Los delitos de abandono de familia e impago de pensiones**, Tirant lo Blanch, Valencia,

Domínguez Izquierdo, Eva M^a., **Las figuras de abandono de familia en sentido estricto**, Dykinson,

Díez Ripollés, José Luis, **Los delitos contra la seguridad de menores e incapaces**, Tirant lo Blanch, Valencia,

Bajo Fernández, Miguel (Dir.), **Compendio de Derecho Penal. (Parte Especial). Volumen I**, Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid,

Aguado López, Sara, **El delito de corrupción de menores: (Artículo 189.3 CP)**, Tirant lo Blanch, Valencia,

Quintero Olivares, Gonzalo (Dir.)/Morales Prats, Fermín (Coord.), **Comentarios al Código Penal Español. Tomo II**, Aranzadi,

Lameiras Fernández, María/Orts Berenguer, Enrique (Coords.), **Delitos sexuales contra menores. Abordaje psicológico, jurídico y policial**, Tirant lo Blanch, Valencia,

Mendoza Calderón, Silvia, **El Derecho penal frente a las formas de acoso a menores**, Tirant lo Blanch, Valencia,

Pérez Álvarez, Salvador/Bruguera Ameave, Leyre/Paul Larrañaga, Kepa, **Menores e internet**, Aranzadi,

Quintero Olivares, Gonzalo (Dir.), **Comentario a la reforma penal de 2015**, Aranzadi,

Villacampa Estiarte, Carolina, **El Delito de Online Child Grooming o Propuesta Sexual Telemática a Menores.**, Tirant lo Blanch,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

O Menor como Infractor/V08M042V01106